

Datum: 17. 7. 2008

SPOROČILO ZA JAVNOST

SLOVENIJA ZA STABILNE IN KONKURENČNE POGOJE KMETOVANJA VSAJ DO 2013

Ljubljana, 17. 7. 2008 – Na današnji novinarski konferenci je državna sekretarka ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Branka Tome povedala, da Slovenija načeloma pozdravlja predloge sprememb ključnih zakonodajnih aktov skupne kmetijske politike. Slovenija se zavzema za čim večjo stabilnost pogojev kmetovanja vsaj do leta 2013, zaradi česar nasprotuje prenosu sredstev iz naslova neposrednih plačil med ukrepe razvoja podeželja. Pri obravnavi zakonodajnih predlogov se zavzema za upoštevanje regionalnih razlik in s tem posebnosti slovenskega kmetijstva, premišljeno odpravo tržno-cenovnih ukrepov ter čimprejšnje konkretno prilagajanje kmetijstva na nove izzive, predvsem na podnebne spremembe. V pripravi ocen učinkov in predlogov rešitev, ki bi bile za Slovenijo najbolj primerne, so aktivno vključene tako strokovne institucije kot nevladne organizacije.

S predvidenimi spremembami želi EU povečati učinkovitost neposrednih plačil, omogočiti kmetom večje odzivanje na povpraševanje na trgu in prilagoditi kmetijstvo na nove izzive, kot so med drugim podnebne spremembe, biogoriva in varovanje okolja. S tem naj bi se povečala konkurenčnost evropskega kmetijskega sektorja.

SPREMEMBE NA PODROČJU NEPOSREDNIH PLAČIL

Na področju neposrednih plačil namerava EU poenostaviti in poenotiti sheme enotnega plačila ter **postopno odpraviti proizvodno vezana plačila**. Od proizvodno vezanih plačil, ki smo jih v Sloveniji uvedli v letu 2007, se ohranjajo premije za ovce in koze na sedanjem nivoju, posebne premije za bike in vole v letih 2010 in 2011 pa se znižajo za polovico sedanjih plačil. Ukinja se proizvodno vezano plačilo za hmelj, pomoč za energetske rastline in obvezno praho.

Slovenija se zavzema za ohranitev regionalnega modela sheme enotnega plačila vsaj do 2013, saj smo ga uvedli šele v lanskem letu in zagotavlja določeno stabilnost slovenskemu kmetijstvu. Poleg tega pa se zavzema, da se tudi v sektorju govejega mesa omogoči nadaljevanje s proizvodno vezanimi plačili.

Slovenija pozdravlja možnost, da lahko države **10 % nacionalne ovojnice namenijo za t.i. specifične ukrepe**, s katerimi bodo lahko **pomagale določenim ogroženim regijam ali sektorjem**, ki bi se lahko znašli v slabšem ekonomskem položaju. Kljub temu se zavzema, da se uporaba teh sredstev prepusti državam kot tudi vsebina in način izvajanja ukrepov. Slovenija želi nemoteno nadaljnje izvajanje ukrepa ekstenzivne reje ženskih govedi.

Predlog uredbe **vključuje ukrep za zavarovanje pridelkov in ukrep za reševanje posledic iz naslova bolezni živali in rastlin**, ki ga Slovenija sicer ocenjuje kot primernega, vendar pa se ne strinja z predlaganim financiranjem na račun zmanjšanja sredstev neposrednih plačil.

Glede **uvedbe minimalnega praga neposrednih plačil na ravni 250 € oziroma 1 ha** upravičene površine posamezne kmetije Slovenija meni, da je potrebno pri tem upoštevati razlike v velikostni strukturi kmetij med državami. Zato se zavzema za ohranitev sedaj veljavne najmanjše skupne površine 0,3 ha, ki je upravičena za neposredna plačila.

Komisija predlaga tudi **povečanje stopnje modulacije oz. prenos sredstev iz neposrednih plačil v razvoj podeželja**. Modulacija se **za Slovenijo uvede šele leta 2012**, takšen prenos sredstev pa **ne pomeni zmanjšanja** evropskih kmetijskih sredstev za državo. Stopnja modulacije je trenutno 5 odstotna, s postopnim povečanjem naj bi leta 2012 dosegla 13 odstotkov. V praksi to pomeni, da bi se kmetom, ki prejmejo neposredna plačila večja od 5 tisoč EUR, 13 odstotkov plačil preneslo v razvoj podeželja. Za velike pridelovalce, ki prejema neposredna plačila od 100 tisoč do 300 tisoč EUR ali več, se uvaja od 3 do 9 odstotna dodatna stopnja modulacije.

Slovenija nasprotuje predlagani povečani stopnji modulaciji v novih državah članicah pred iztekom leta 2013, ko naj bi jim EU 100 % izplačevala neposredna plačila. Uveljavitev takšne spremembe bi namreč lahko pomenila izpad dohodka za določen del kmetijskih gospodarstev.

TRŽNO-CENOVNI UKREPI

Na področju tržno-cenovne kmetijske politike je predvidena **ukinitve nekaterih oblik tržnih intervencij**, kot posledica spremenjenih tržnih razmer in sprememb kmetijske politike. Tako naj bi se ukiniteli intervencijski odkup za trdo pšenico in svinjsko meso, izredni ukrepi podpor trgu v sektorju mesa in mleka, ki so predvideni v primerih izbruhov bolezni živali, ter zasebno skladiščenje sira in podpore za maslo. Ohranja se intervencijski odkup za navado pšenico, za koruzo, ječmen in sirek pa se sistem tudi ohranja, vendar se od leta 2009 zaradi razmer na trgu ne predvideva intervencijskega odkupa.

Slovenija je že do sedaj večkrat **opozorila na previdnost pri odpravljanju tržno-cenovnih ukrepov** ter poudarila, da evropsko kmetijstvo potrebuje tržno-cenovno politiko, ki bo omogočilo preprečevanje prevelikih in družbeno nezaželenih nihanj na trgu. Slovenija se zato ne strinja z predlaganimi ukinitvami tržno-cenovnih ukrepov, pač pa za njihovo posodobitev. Ti ukrepi naj se ohranijo kot neobvezujoči in se izvajajo le v letih prevelikih tržnih nihanj.

V **letu 2015 se ukinjajo mlečne kvote**. Da bi bil prehod na ukinitve mlečnih kvot čim lažji, je Komisija predlagala postopno povečanje kvot za 1 odstotek v posameznih tržnih letih od 2009/10 do 2013/14, skupaj 5 odstotno povečanje. V tržnih razmerah, ko je povpraševanje večje od ponudbe mleka, kvote zmanjšujejo tržno naravnost kmetov in onemogočajo njihovo odzivanje na cenovne signale ter s tem upočasnjujejo prestrukturiranje in preprečujejo izboljšanje učinkovitosti sektorja.

Tudi na področju povišanja mlečnih kvot je Slovenija na Svetu EU vedno **izpostavila možnost destabilizacije mlečnega sektorja v Sloveniji**, kjer prevladuje struktura proizvajalcev mleka z nizko proizvodnjo¹ do 50 tisoč kg letno, ki so v večini locirani na območjih z omejenimi dejavniki². Slovenija se zato **zavzema za uvedbo spremljajočih ukrepov za zagotavljanje ohranjanja proizvodnje mleka** na teh ogroženih območjih oz. možnosti za prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev. Kot možen ukrep je Slovenija **že predlagala sofinanciranje stroškov prevoza mleka do odkupnega mesta**, s čimer bi lahko krili visoke stroške prevoza mleka oddaljenih kmetijskih gospodarstev.

¹ Do 50.000 kg proizvede več kot 60 % proizvajalcev.

² Več kot 60 % mleka je proizvedeno na območjih s težjimi pogoji za kmetovanje.

PRILAGAJANJE NOVIM IZZIVOM

Zakonodajni predlogi posegajo tudi na področje razvoja podeželja, kjer se predvideva **dopolnjevanje sprejetih programov razvoja podeželja** predvsem zaradi večjega poudarka ukrepom, ki naj bi pomenili ustrezno prilagajanje na klimatske spremembe in druge nove izzive.

Slovenija se strinja s čimprejšnjo posodobitvijo obstoječih in uvedbo novih ukrepov v okviru razvoja podeželja, s katerimi bi učinkovito prilagajali evropsko kmetijstvo na nove izzive. Kljub temu pa nasprotuje, da se sredstva za ta namen prenašajo iz neposrednih plačil. Potrebno bo dodatno podpreti izvajanje preventivnih ukrepov za zmanjševanje ali preprečevanje posledic izjemnih vremenskih pojavov (npr. postavitve mrež proti toči), na dolgi rok pa usmeriti kmetijske dejavnosti v pridelavo novih, odpornejših kultur z uvajanjem novih tehnologij, proizvodnih izboljšav in drugih naložb, potrebnih za doseganje omenjenih ciljev.

* * *